

ELŐSZÓ

A múlt évszázad kilencvenes éveiben nemzetközi szinten végbement kisebbségi jogalkotást követően úgy tűnhet, hogy a jogfejlődés megállt vagy legalábbis erőteljesen lelassult. A joganyag és az azzal kapcsolatos gyakorlat azonban – lehet, veszített korábbi dinamikájából – továbbra is folyamatosan alakulóban van, tartalma mélyül, határai tágulnak, újabb kodifikációs impulzusok jelentkeznek.

Jelen lapszám – természetesen a teljesség igénye nélkül – a nemzetközi kisebbségvédelem terén elért legújabb fejleményeket vizsgálja. Az első tanulmány az Egyesült Nemzetek Szervezete keretében univerzális szinten kialakult kisebbségvédelmi mechanizmusok fejlődését, a világszervezet jelenlegi kisebbségvédelmi rendszerének kialakulását mutatja be. Aztán áttérünk az európai regionális szintre, ahol különösen az Európa Tanács rendszerében léteznek erős, a politikai kötelezettségvállalásokat meghaladó, jogi kötőerővel rendelkező egyezmények. Bemutatjuk a *Nyelvi charta* és a *Kisebbségvédelmi keretegyezmény* monitoringjának legújabb tapasztalatait és az azzal kapcsolatos problémákat, kihívásokat, például az egyes államok jelentős késedelmét országjelentésük benyújtásánál. Kritikai szemmel elemezzük a két egyezmény végrehajtásának ellenőrzése közötti különbségeket, azok megalapozottságát, valamint részletesen kitérünk a *Keretegyezmény* személyi hatályával kapcsolatos dilemmára: újraértelmezhető-e a nemzeti kisebbség fogalma a nemzetközi jog alapján az egyezmény rendszerében. A két utolsó tanulmány azt vizsgálja, milyen törekvések, előrelépések történtek az elmúlt néhány évben az Európai Unióban a nemzeti kisebbségek helyzetére kihatással lévő uniós vagy nemzeti jogszabályok és közérdekű intézkedések kialakításában. Elemezzük a nemzeti kisebbségek helyzetének javítását célzó két európai polgári kezdeményezés sorsát, illetve, hogy az azzal kapcsolatos bírósági eljárások miként alakították az új jogintézményt, aminek következtében az Európai Bizottság bejegyezte a Minority SafePack elnevezésű kezdeményezést. Végül bemutatjuk a csatlakozási tárgyalásokat folytató Szerbia kisebbségvédelmi akciótervét, valamint annak hozadékát a vajdasági magyarok számára.

Varga Péter
szerkesztő